

Завдання
III (міського) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури
(17 лютого 2013 року)

8 КЛАС

УКРАЇНСЬКА МОВА

I. Виберіть одне з висловлювань, перепишіть його. Це - теза роздуму. Письмово висловіть свою згоду (або незгоду), аргументуйте її. Сформулюйте висновки. Висловлювання (обсяг – 0,5 сторінки) складіть у публіцистичному стилі.

- У слові розкривається душа.
- Найкраща помилка та, якої допускаються в навчанні.
- Не багаті є великі, а великі є багаті.

II. Виконайте тестові завдання.

Завдання 1-8 мають по чотири варіанти відповідей, із яких лише ОДНА ПРАВИЛЬНА. Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді.

1. Слова не утворюють синонімічного ряду в рядку

- А захищати, оберігати, охороняти
- Б відчиняти, відмикати, відкривати
- В ухилитися, відмовлятися, уникати
- Г переказувати, переповідати, перефразувати

2. Значення фразеологізму визначено неправильно в рядку

- А вивести на дорогу – виростити, виховати
- Б бути на одній нозі – не відчувати впевненості
- В підгортати під себе - підкоряти
- Г витратити порох – докладати значних зусиль

3. Від усіх іменників утворюються прикметники із суфіксом *-зък(ий)* у рядку

- А Кавказ, Гаага, Париж, Криворіжжя
- Б Волга, француз, казах, боягуз
- В Забужжя, Таганрог, турок, Лейпциг
- Г Бангладеш, Виборг, Гринвіч, Буг

4. У всіх словах спрощення позначається на письмі в рядку

- А якіс..ний, виїз..ний, шелес..ливий, тиж..невий
- Б капус..ний, пес..ливий, улес..ливий, особистіс..ний
- В піс..ний, глуз..ливий, капос..ний, беззахис..ний
- Г зловіс..ний, форпос..ний, ненавис..ний, вартіс..ний

5. У всіх словах треба поставити м'який знак у рядку

- А дон..ці, черешен..ці, навчаєш..ся, древлянс..кий
- Б вітаєт..ся, в спіл..ці, материнс..кий, посун..ся
- В учител..чин, сяд..те, різ..бяр, поділ..ський
- Г він..етка, Валентин..ці, міс..кий, пишают..ся

6. Усі слова пишуть разом у рядку

- А західно/європейський, давньо/руський, мовно/літературний, біло/сніжний
- Б загально/український, народно/пісенний, синьо/жовтий, прудко/крилий
- В коротко/часний, синьо/окий, науково/популярний, дерево/обробний
- Г давньо/грецький, червоно/гарячий, кам'яно/вугільний, середньо/статистичний

7. Усі іншомовні слова пишуть із апострофом у рядку

- А інтерв.ю, м.юзикл, кар.ера, ад.ютант
- Б дистриб.ютор, сек.юриті, М.юнхен, П.яченца
- В ін...екція, П.ер, б.юїк, вар.ете
- Г прем.ера, Аліг.ері, миш.як, ар.ергард

8. Усі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення -у (-ю) в рядку

- А Ніл, водень, ставок, лід, біль
- Б світ, зал, майданчик, коридор, парк
- В Дунай, спорт, стрибок, роман, Кавказ
- Г Сибір, мороз, гнів, яр, вогонь

Завдання 9-11 мають по п'ять варіантів відповідей, із яких КІЛЬКА правильних. Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді.

9. Вставні слова містять речення (розділові знаки пропущено)

- А Я тут випадково звісно.
- Б Чи насправді сталось диво?
- В Б'є вся артилерія навіть зенітна.
- Г Здається повністю розв'язана задача.
- Д І вочевидь окуляри зайві тепер для орла.

10. Зворотний порядок слів у реченнях

- А Дев'яносто відсотків інформації про навколишній світ доносять очі.
- Б А правди все ж не вдасться приховати.
- В Дощ шкрябає у шибу, набирає сили.
- Г Подільський гай озвався солов'їно до сонця.
- Д І пісню кожної пташини напам'ять вивчила луна.

11. Граматичну помилку допущено в реченнях

- А Головною моєю рисою являється допитливість.
- Б За знання рідної мови хочу подякувати батькам і бабусі.
- В На початку зборів оголосили порядок денний.
- Г В усякому змаганні перемагає той, хто більш сильніший духом.
- Д Змагання було проведено відповідно з Положенням.

Увага! Відредаговані речення запишіть у зошиті.

Завдання 12-14 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, добери відповідник, позначений БУКВОЮ, і впиши її.

12. Установіть відповідність між словами, поєднанням яких утворюються фразеологізми.

1 маслинова	А земля
2 неопалима	Б печат
3 обітована	В купина
4 каїнова	Г доля
1____, 2____, 3____, 4____	Д гілка

13. Установіть відповідність між видами словосполучень і словосполученнями.

1 іменникові	А завтра вдень, недалеко від вокзалу, абсолютно правильно
2 прикметникові	Б чесна боротьба, бажання перемогти, наміри учасників
3 дієслівні	В корисний учням, вдячний наставникам, блідий від хвилювання
4 прислівникові	Г впоратися із завданням, дібрати приклади, набути досвіду
	Д хтось із нас, щось несподіване, до когось із учителів
- 1____, 2____, 3____, 4____

14. Установіть відповідність між словосполученнями та стилями мовлення, до яких вони належать.

1 рішення зборів, підзаконний акт, витяг з протоколу	А науковий
2 лагідна душа, мила вишиванка, дерзновенна мрія	Б художній
3 комп'ютерне забезпечення, ядерна реакція, складне речення	В публіцистичний
4 рівень демократії, свобода слова, з позицій сьогоденішнього дня	Г офіційно-діловий
	Д розмовний
- 1____, 2____, 3____, 4____

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 1-8 мають по шість варіантів відповідей, із яких ОДНА АБО КІЛЬКА ПРАВИЛЬНИХ. Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді.

1. Боротьбі козаків проти татарсько-турецьких загарбників присвячено пісню/пісні

А «За Сибіром сонце сходить»	Г «Засвіт встали козаченьки»
Б «Чи не той то Хміль»	Д «Зажурилась Україна»
В «Максим козак Залізняк»	Е «Ой Морозе, Морозенку»

2. Народний ліро-епічний твір героїчного змісту — це

А пісня	Г легенда
Б дума	Д казка
В переказ	Е міф

3. В уривку

Васильки у полі, васильки у полі,

і у тебе, мила, васильки з-під вій...ужито художній засіб/засоби

А епітет	Г гіперболу
Б порівняння	Д контраст
В літоту	Е метафору

4. Зразком інтимної лірики є твір/твори

А «Сад» В. Сосюри	Г «Васильки» В. Сосюри
Б «Вибір» Б. Олійника	Д «Музика, що пішла» І. Малковича
В «Тиха елегія» В. Підпалого	Е «Мені однаково, чи буду...» Т. Шевченка

5. «Наче розумний, а дурний. Тридцять літ шукає кладів і голий став, як бубон» — так охарактеризовано персонажа твору «Сто тисяч» І. Карпенка-Карого

А Романа	Г Невідомого
Б Герасима Калитку	Д Савку
В Бонавентуру	Е Жолудя

6. Вічну проблему життєвого вибору порушено у творі/творах

- А «Ой три шляхи широкії..» Т. Шевченка   Г «Запросини» В. Підпалого
 Б «Давня весна» Лесі Українки   Д «З янголом на плечі» І. Малковича
 В «Ринг» Б.Олійника   Е «Вибір» Б. Олійника

7. Патріотичні мотиви звучать у творі/творах

- А «Тиха елегія» В. Підпалого   Г «Музика, що пішла» І. Малковича
 Б «Мені однаково, чи буду..» Т. Шевченка   Д «Вибір» Б. Олійника
 В «Давня весна» Лесі Українки   Е «Думи мої, думи мої...» Т. Шевченка

8. Герасимові Калитці належать слова

- А Ох, земелько, свято земелько -   Г Обікрали... ограбили..Пропала земля
 приобрітав би тебе без ліку   Смоквинова!
 Б Неділя, свята , а ти ні світ, ні зоря вже й   Д Буде здоров'я, будуть і гроші, а я навіки
 жереш! Не пропадеш, як до обіда попустиш   від них одрікаюсь, ніколи в світі не буду
 хоч раз у тиждень   хотіти більше, ніж Бог дає
 В Чув я, що Жолудь нечисті гроші має, від   Е Краще смерть, ніж така потеря
 самого, не при хаті згадуючи, сатани.

Завдання 9-10 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ (один варіант зайвий).

9. Установіть відповідність.

Уривок	Автор
1 Страшно впасти у кайдани, Умирать в неволі, А ще гірше — спати, спати І спати на волі...	А Леся Українка
2 Проти діла соромного Виступає слово праве - Ох, страшне оте змагання, Хоч воно і не криваве!	Б В.Сосюра
3 Я б вибрав найвищу почесць: У чистім і чеснім бою На чорному мармурі ночі Зорю записати своєю!	В Тарас Шевченко
4 Коли мене питають: «Рідну мову чи зміг би поміняти на чужу?» — моя дружина сину колискову співає тихо... Краще не скажу...	Г В.Підпалый
1 ____, 2 ____, 3 ____, 4 ____	Д Б. Олійник

10. Доповніть праву колонку так, щоб утворилася відповідність.

Елемент сюжету	Епізод у творі «Сто тисяч» І. Карпенка-Карого, який відповідає елементові сюжету
1 зав'язка	А
2 розвиток дії	Б

3 кульмінація   В

4 розв'язка   Г

11. Поясніть, чому, попри поразку, автор «Слова про похід Ігорів» прославляє головного героя.

---

12. Складіть висловлювання на одну з поданих тем (обсяг - 1 стор).

1. Державницькі та патріотичні мотиви “Слова про похід Ігорів”.
2. Тема громадянської відповідальності у творах українських поетів ХХ ст.

9 КЛАС

УКРАЇНСЬКА МОВА

I. Складіть роздум у публіцистичному стилі (обсяг - 0,5 сторінки), ствердивши або спростувавши одну з таких тез:

- Освіта – скарб, ключ до якого – праця.
- Тільки сміхом можна беззлотно знищити зло.
- Не тіло, а душа є людиною.

II. Виконайте тестові завдання.

Завдання 1–6 мають по п'ять варіантів відповідей, із яких лише ОДНА ПРАВИЛЬНА. Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді

1. Не утворюють синонімічного ряду слова в рядку

- А. остерігатися, берегтися, уникати
- Б хотіти, бажати, прагнути
- В поспішати, підганяти, квапитися
- Г нарізати, краяти, чикрижити
- Д розмотувати, розкручувати, розплутувати

2. НЕ є антонімічними фразеологізми в рядку

- А співати в один голос – хто в луг, а хто в плуг
- Б неначе стовп – як на шилі
- В за тридев'ять земель – у чорта на болоті
- Г зуби з'їсти – губи в молоці
- Д читати проповідь – співати алілуя

3. Пишуть із апострофом усі слова в рядку

А з..юрбитися, подвір..я, інтерв..ю, медв..яний
Б узгір..я, риб..ячий, посв..ячений, торф..яний
В зап..ястний, тім..я, роз..юшити, стерв..ятник
Г без..язикий, призьб..яний, заозер..я, ад..ютант
Д пів..яру, св..ященик, ін..екція, роз..їзд

4. Усі слова пишуть із префіксом с- у рядку

А (з-,с-)клювати, , (з-,с-)формувати, (з-,с-)чепити, (з-,с-)клеїти
Б (з-,с-)колотий, (з-,с-)писаний, (з-,с-)кинутий, (з-,с-)сунутий
В (з-,с-)кошлатити, (з-,с-)садити, (з-,с-)хрумати, (з-,с-)тиснути
Г (з-,с-)ходити, (з-,с-)молоти, (з-,с-)похмурніти, (з-,с-)харапудити
Д (з-,с-)хрестити, (з-,с-)пожити, (з-,с-)фабрикувати, (з-,с-)хотіти

5. В особових закінченнях усіх дієслів потрібно писати літеру И (І) в рядку

А уч..ш, прос..ш, клич..ш, мол..ш
Б говор..ш, підход..ш, крич..ш, сун..ш
В мус..ш, твор..ш, прагн..ш, заход..ш
Г криш..ш, ріж..ш, роб..ш, суш..ш
Д брод..ш, сором..ш, бач..ш, свідч..ш

6. Речення містить відокремлене означення у рядку (розділові знаки пропущено)

А В чужину ідучи узяв я жменьку зілля і горсточку пісень і жмут цілющих слів.
Б Може нічого більше й не треба крім шматини неба над головою?
В Манили до себе пропахлі свіжою живицею бори.
Г Любов то єдина справжня квітка подарована людині Богом.
Д Гірчать нагріті сонцем полини.

**Завдання 7-11 мають по п'ять варіантів відповідей, із яких КІЛЬКА правильних.
Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді.**

7. Ускладнене поширеним звертанням речення (розділові знаки пропущено)

А Добрий день Україно тобі на Дніпрі на Дністрі на Дінці.
Б Земле барвінкова дай мені здоров'я!
В Щирим серцем дорога матусю ти зігріла всі мої літа.
Г Ластівочко моя маленька защебечи мені своїм голосочком.
Д Копитами вдарте вороні у степу ми з вами не одні.

8. Ускладнене одиничним дієприслівником, що не відокремлюється, речення (розділові знаки пропущено)

А Гай лежав розпластавшись.
Б Лежать сніги в полях не танучи.
В Одбуркотівши хмара відкотила.
Г Вітер лютий налетів з розгону і втомившись під дверима ліг.
Д Чи то степ бринить нагріваючись?

9. Узагальнювальне слово стоїть після однорідних членів у реченні (розділові знаки пропущено)

А Вітряки хатки долини Січ зелений гай всі ці образи прилинуть скажуть Не займай.
Б Дощило скрізь і над Холодним Яром і над Ірдинськими болотами і над Лебединським лісом
В Сонце вітер дощі сніги весняні повені і зимові хуги все те чергувалося між собою і зливалось в безперервність і безкінечність.
Г Вітер летить звідусюди з моря і з неба і з суші.
Д І пісні і приказки й прислів'я все те вражало надзвичайним багатством поезії жарту гумору практичного розуму.

10. Між частинами складносурядного речення не треба ставити коми (розділові знаки пропущено)

- А Зустрічають мене чорнобривці і сміється батьківська земля.
Б Вогонь в каміні готить і в'яжеться розмова.
В Скільки можна зробити для дорогої людини і як це приємно!
Г Тієї ночі терпко цвів полин і припадала до стежини м'ята.
Д Щороку вмирає трава і листя з дерев облітає.

11-12. Допущено помилки в реченні

- А У школі нас навчають мови, математики і ще багато чого.
Б Майже всі учні нашого класу оволоділи комп'ютерною грамотою.
В У дитинстві чи юності кожен з нас пробує віршувати.
Г Саме високе завдання поезії – знищити лицемірство.
Д Останній зимовий вітер гасає по вулицям міста.

Запишіть ці речення у відредагованому вигляді.

Завдання 13-15 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного БУКВОЮ, доберіть відповідник, позначений ЦИФРОЮ, і впишіть її.

13. Установіть відповідність між синонімами.

- А зашарітися   1 пожвавішати
Б баритися   2 з'явитися
В збадьоритися   3 гаятися
Г спинити   4 розчервонітися
   5 затамувати

А	
Б	
В	
Г	

14. Установіть відповідність між іншомовними словами та їхніми українськими відповідниками.

- А інформувати   1 радити
Б інспірувати   2 повідомляти
В конфузити   3 бентежити
Г концентрувати   4 підбурювати
   5 зосереджувати

А	
Б	
В	
Г	

15. Установіть відповідність між видами односкладних речень і реченнями.

- А означено-особове   1 Як зимується сосні одинокій?
Б неозначено-особове   2 Далеч. Тумани.
В узагальнено-особове   3 Вітром свіжим обличчя вмюю.
Г безособове   4 Журбою біді не пособиш.
   5 Силу й вправність перевіряють у змаганнях.

А	
Б	
В	
Г	

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 1-8 мають по шість варіантів відповідей, із яких ОДНА АБО КІЛЬКА ПРАВИЛЬНИХ. Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді.

1. Народна пісня «До бору, дружечки, до бору» є

А обжинковою	Г весільною
Б русальною	Д жартівливою
В історичною	

2. Народний ліро-епічний твір з легендарним, історичним, часто фантастичним сюжетом, що розповідає про драматичні або трагічні події, — це:

А пісня	Г анекдот
Б балада	Д казка
В переказ	Е міф

3. Біблійні псалми приписують

А Мойсею	Г царю Давиду
Б пророку Ієремії	Д царю Соломону
В Самсону	Е Ісусу Христу

4. Поняття «сродної праці» до української духовної культури ввів

А Феофан Прокопович	Г Іван Величковський
Б Григорій Сковорода	Д Митрофан Довгалевський
В Іван Вишенський	Е Семен Климовський

5. Першим твором нової української літератури є

А «Наталка Полтавка» І. Котляревського	Г «Владимир» Ф. Прокоповича
Б «Байки харківські» Г. Сковороди	Д «Енеїда» І. Котляревського
В «Конотопська відьма» Г. Квітки-Основ'яненка	Е «Маруся» Г. Квітки-Основ'яненка

6. Письменниками-романтиками були

А В. Забіла, Є. Гребінка, М. Шашкевич	Г В. Забіла, М. Костомаров, М. Петренко
Б В. Забіла, М. Петренко, Г. Сковорода	Д В. Забіла, М. Шашкевич, С. Климовський
В В. Забіла, І. Котляревський, М. Костомаров	Е В. Забіла, П. Гулак-Артемівський, М. Шашкевич

7. До жанру поеми належить твір/ належать твори Т. Шевченка

А «До Основ'яненка»	Г «І мертвим, і живим, і ненарожденним...»
Б «Гайдамаки»	Д «Сон» (У всякого своя доля...)
В «Причинна»	Е «Великий льох»

8. Національну проблематику Т. Шевченко досліджував у творі/творах

А «Чигрине, Чигрине...»	Г «Великий льох»
Б «Сон» (У всякого своя доля...)	Д «Доля»
В «Кавказ»	Е «Стоїть в селі Суботові...»

Завдання 9-10 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ (один варіант зайвий).

9. Установіть відповідність.

Твердження	Твір
1 З історією кохання царя Соломона пов'язують...	А біблійна «Пісня пісень»
2 Походження різних мов пояснює...	Б Новий Заповіт
3 Про життя Ісуса Христа розповідає...	В Старий Заповіт
4 Ной є головним героєм...	Г легенда про Вавилонську вежу

5 Легенди про створення світу, потоп, життя Д Києво-Печерський патерик
ізраїльських царів входять до книг...
1____, 2____, 3____, 4____, 5____ Е легенда про потоп

10. Установіть відповідність.

Твердження	Твір
1 Найвидатнішою пам'яткою літописання та збірником епічних творів є...	А «Історія русів»
2 Духовний подвиг київських ченців описано у творі...	Б Літопис Самовидця
3 Широком викладом політичної й культурної історії України є...	В «Бджола та Шершень» Г. Сковороди
4 До козацької історико-мемуарної прози належить...	Г «Повість минулих літ»
5 Зразком шкільної драми є...	Д Києво-Печерський патерик
1____, 2____, 3____, 4____, 5____	Е «Владимир» Ф. Прокоповича

II. Складіть висловлювання на одну з тем (обсяг - 1 стор.).

1. Традиції літописання в українській літературі (від доби Київської Русі до епохи бароко).
2. Становлення українського романтизму.
3. Тема України в колі інших народів у творчості Т.Шевченка.

10 КЛАС

УКРАЇНСЬКА МОВА

I. Складіть роздум (обсяг - 1-1,5 стор.), висновком з якого був би один із поданих нижче висловів. Чітко сформулюйте тезу роздуму, доберіть переконливі докази на її ствердження (або спростування). Стил ь висловлювання – публіцистичний. Висловлювання запишіть, доберіть до нього заголовок.

- Нині освічена людина – це та, яка знає, де відшукати те, чого вона не знає.
- Там, де є українці, там завжди є мистецтво.
- Найвища стіна у світі – стіна байдужості.
- Час – канва, на якій кожен вишиває своє життя.

II. Виконайте тестові завдання.

Завдання 1–7 мають по п'ять варіантів відповідей, із яких лише ОДНА ПРАВИЛЬНА. Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді.

1. Слова не утворюють синонімічного ряду в рядку

- А примарний, несправжній, облудний, ілюзорний, химерний
- Б різний, несхожий, відмінний, неоднаковий, розбіжний
- В розсудливий, поміркований, мудрий, раціоналістичний, тверезий
- Г примхливий, вибагливий, капризний, вимисливий, химерний

2. Антонімом до фразеологізму *високо нести голову* є

- А пливти за течією
- Б мати порожню макітру
- В ускочити вище халяв
- Г ламати шапку
- Д розсипати кислиці

3. Від усіх іменників прикметники утворюються за допомогою суфікса –ов у рядку

- А ліс, дощ, груша, верба
- Б калина, терен, ворон, павич
- В шовк, плюш, оксамит, вельвет
- Г папір, кава, цукор, дощ
- Д гума, свинець, гвинт, хрящ

4. Усі слова пишуть із подвоєнням у рядку

- А Пікас..о, Калькут..а, лібрет..о, тон..а, сюр..еалізм
- Б Гол..андія, барок..о, Апол..он, ван..а, Міс..урі
- В мадон..а, Дік..енс, пан..а, ін..овація, Магел..ан
- Г Марок..о, інтермец..о, ман..а, Рус..о, , ан..али
- Д Джульет..а, контр..еволюція, трас..а, Філіп..іни, Андор..а

5. В усіх числівниках відмінюють лише другу частину в рядку

- А двісті, п'ятдесят, шістдесят, сімдесят
- Б шістсот, вісімсот, дев'ятсот, п'ятсот
- В п'ятдесят, вісімдесят, шістдесят, сімдесят
- Г сімсот, вісімсот, дев'яносто, п'ятдесят
- Д вісімдесят, п'ятдесят, сімсот, шістдесят

6. Усі означувані слова пишуть із прикладкою через дефіс у рядку

- А Дніпро/Славута, Вітчизна/мати, богатир/Котигорошко, фестиваль/конкурс
- Б Олекса/студент, дівчина/чарівниця, мати/Вітчизна, художник/пейзажист
- В учитель/словесник, дуб/велетень, красень/юнак, хлопець/жартівник
- Г Тясмин/ріка, астрофізик/винахідник, колібрі/пташка, інженер/конструктор
- Д юнак/таксист, птах/орел, Аристотель/мудрець, інженер/конструктор

7. Перед словом як ставиться кома в реченні (розділові знаки пропущено)

- А Шевченка як художника знають в усьому світі.
- Б Слова-слов'ята як солов'ята.
- В Дівчина сяяла як кущ калини.
- Г Промені як вії сонячних очей.
- Д В усіх хлопці як хлопці а в мене шибеник росте.

Завдання 8-12 мають по п'ять варіантів відповідей, із яких правильних відповідей ДВІ АБО БІЛЬШЕ. Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді.

8. Усі слова пишуть із двома літерами н у рядку

- А сумлін..ий, неждан..ий, широчен..ий, навман..я
- Б священ..ий, неодмін..ий, вікон..иця, незацікавлен..ий
- В стривожен..ість, натхнен..я, гостин..ий, незбагнен..ість
- Г корін..я, благословен..ий, числен..ість, попідтин..ю
- Д плин..ий, глибин..о, гуман..ість, ван..а

9. Усі прислівники і прислівникові сполуки записано правильно в рядку

- А безвісти, наприклад, без кінця-краю, впоперек
- Б нашвидку, без перестанку, поодинці, абикуди
- В на самоті, по сусідству, по сусідськи, щонайдужче

Г у стократ, до речі, повсякчас, один в один, по-іншому
Ддесь-інде, рік у рік, до останку, по-щирості

10. Між частинами безполучникового складного речення потрібно поставити двокрапку в рядку (розділові знаки пропущено)

А Щастя то не птиця ждати його не годиться.

Б Життя не підносить багатства на таці його здобувають в напруженій праці.

В В козаченька є кінь є у нього рідня.

Г Запам'ятай шановний мій читачу змія міняє шкіру а не вдачу.

Д Дай мудрому пораду він стане ще мудрішим.

11-12. Потребують редагування речення

А Жива людина завжди більш складніша за будь-які наукові дослідження.

Б Кожен прагне обрати професію відповідно до своїх здібностей, нахилів та інтересів.

В Дехто зі школярів звертається по консультацію до психологів.

Г Учні нашого класу хочуть отримати слідуочі професії: юриста, економіста, дипломата.

Д Сьогодні популярні професії, пов'язані з інформаційними технологіями.

Запишіть ці речення у відредагованому вигляді:

Завдання 13-16 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і впишіть її в таблицю.

13. Установіть відповідність між складнопідрядними обставинними реченнями та їхніми видами.

1 Зло подоланне, бо правда завжди проти зла!

2 Ми не в праві забувати про минуле, хоч яким би важким воно було.

3 Жити треба так, ніби тебе завжди бачать люди.

4 Допоки в серці жевріє надія, живе людина, думає і діє.

5 Діла твої тоді нетлінні, коли в душі нема іржі.

6 Мене чуття могутнє вело складать про дні минулі спів, щоб був яснішим рух наш у майбутнє.

1____, 2____, 3____, 4____, 5____, 6____

14. Установіть відповідність між реченнями з прямою мовою (розділові знаки пропущено) та їхніми схемами.

1 О як тебе обняти б я хотів З кутка Павук до Мухи шепотів.

2 Невдячна Жабі Чапля доріка я ж витягла тебе із рівчака.

3 З трибуни присягалася Лисиця Нехай з курей ніхто більш не боїться.

А з підрядним часу

Б з підрядним мети

В з підрядним причини

Г з підрядним умови

Д з підрядним порівняльним

Е з підрядним способу дії

Є з підрядним допустовим

А А: «П».

Б «П», - а.

В «П, - а, - п».

4 Свиня говорила Я б небо порила та й досі в багнюці лежить...

Г А: «П», - а.

1____, 2____, 3____, 4____

15.. Побудуйте структурну схему речення (розділові знаки пропущено). Над кожним словом надпишіть, якою частиною мови воно є.

Преславне українське слово звучить у серці у моїм бо мова хліб а не полова я чув її із уст батьків.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 1-8 мають по шість варіантів відповідей, із яких ОДНА АБО КІЛЬКА ПРАВИЛЬНИХ. Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді.

1. І. Франко назвав «колосальним всеобіймаючим оком України»

А Панаса Мирного

Г І.Нечуя-Левицького

Б Лесю Українку

Д В. Стефаніка

В М. Коцюбинського

Е І. Карпенка-Карого

2. Твір Панаса Мирного “Хіба ревуть воли, як ясла повні?” належить до жанру

А соціально-побутового роману

Г соціально-побутової повісті

Б історичного роману

Д історичної повісті

В соціально-психологічного роману

Е соціально-психологічної повісті

3. Укладач 4-томного словника української мови, організатор товариства «Просвіта»

А І.Франко

Г М.Старицький

Б Б.Грінченко

Д І.Нечуй-Левицький

В Леся Українка

Е Панас Мирний

4. Зразком інтимної лірики є твір І.Франка

А «Чого являєшся мені у сні?»

Г «Ой ти, дівчино, з горіха зерня...»

Б «Розвивайся ти, високий дубе»

Д «Тричі мені являлася любов»

В «Безмежнеє поле...»

Е «Сікстинська мадонна»

5. Належить до письменників-реалістів

А І.Франко

Г М.Старицький

Б Б.Грінченко

Д І.Нечуй-Левицький

В Леся Українка

Е Панас Мирний

6. У творі «Intermezzo» М. Коцюбинського дійовими особами є

А Сонце

Г мольфар

Б арідник

Д зозуля

В жайворонки

Е щезник

7. Мартину Борулі належать репліки

А Та чоботи чисть раз у раз, щоб блищали, як у засідателя; одежа – перве діло.

Г ...а тільки я переконався, що нам дворянство так личить, як корові сідло.

Б Умственна робота - висшого порядку предмет! Я, брат, зразу аж плакав, як определили мене в казначейство.

Д Чай я пив і знаю, як його настановлять, то сам тобі розкажу; а кофію не знаю, як роблять.

В Що мені Красовський! Я сам уродзаний шляхтич!

Е Жили ж ми перше без дворянства, і всі були щасливі!.. Нащо ж дворянство нам

здалося...

8. Твори, що належать до роду драми, є у творчій спадщині

А І. Франка	Г Б. Грінченка
Б М. Коцюбинського	Д І. Нечуя-Левицького
В Панаса Мирного	Е М. Старицького

Завдання 9-10 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ (один варіант зайвий).

9. Установіть відповідність.

ТВЕРДЖЕННЯ

ВІДПОВІДЬ

1 Збірка інтимної лірики І. Франка мала назву...	А «Декадент»
2 Творче і громадянське кредо І. Франка втілене у вірші...	Б «Гримить!»
3 Паралелізм є провідним прийомом у вірші І. Франка...	В «Гімн»
4 Збірка І. Франка «З вершин і низин» відкривається віршем...	Г «Мій Ізмарagd»
5 Збірка філософської лірики, притч та поем І. Франка має назву...	Д «Зів'яле листя»
1____, 2____, 3____, 4____, 5____	Е «Сікстинська мадонна»

10. Установіть відповідність.

ТВЕРДЖЕННЯ

ВІДПОВІДЬ

1 Показ типових явищ та розробка актуальних проблем сучасності властиві для художнього напрямку...	А імпресіонізм
2 М. Коцюбинський є яскравим представником українського...	Б «З-над хмар і з долин»
3 Упорядкований М. Вороним альманах, який широко представляв естетичні пошуки українських письменників межі XIX – XX століть, мав назву...	В реалізм
4 Західноукраїнський модерністський осередок, що існував у Львові упродовж 1906 – 1909 років, називався...	Г «Руська бесіда»
5 Найпотужніша громадсько-культурно-освітня організація початку межі XIX – XX століть на Західній Україні мала назву...	Д «Молода муза»
1____, 2____, 3____, 4____, 5____	Е експресіонізм

11. Складіть висловлювання на одну з тем (обсяг роботи — 1, 5 стор.):

- Громадська, освітня й літературна діяльність Б. Грінченка.
- Реалізм – потужний художній напрям другої половини XIX століття (ознаки, найвидатніші постаті).
- Становлення українського модернізму (найвидатніші представники, творчі осередки).

11 КЛАС

УКРАЇНСЬКА МОВА

I. Поміркуйте над значенням поданих висловів. Виберіть той, що імпонує вам найбільше. Це епіграф до тексту-роздуму, який ви маєте скласти. Відповідно до епіграфа визначте тезу роздуму, доберіть аргументи й сформулюйте висновки. Складений у публіцистичному стилі текст запишіть (обсяг – 1-1,5 стор.), зазначивши епіграф. Доберіть до тексту заголовки.

- Людина, у якої розум загриз серце, – шкаралупа без ядра. (В.Мороз)
- Думки – бруньки, слова – квітки,
- Але поживний плід – це добра справа. (Й.В.Гете).
- Тексти – це дзеркала. Кожен читає себе, а не автора. (Д.Корчинський).
- Щоб дістатися джерела, потрібно пливати проти течії. (С.Є.Лец).

II. Виконайте тестові завдання.

Завдання 1–7 мають по п'ять варіантів відповідей, із яких лише ОДНА ПРАВИЛЬНА. Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді.

1. Усі фразеологізми становлять синонімічний ряд у рядку

- А сміятися на кутні, сушити зуби, розсипати кислиці
- Б як Пилип з конопель, ні в тин ні в ворота, як на лопаті вивезти
- В кадити фіміам, витати в емпіреях, співати дифірамби
- Г брати в обмолот, давати перцю, брати на бас
- Д бити клинці, бити гандри, ханьки м'яти

2. Усі слова пишуть без м'якого знака в рядку

- А піс..ня, чотир..ма, відріж..те, на вишен..ці
- Б ремін..чик, удар..мо, майбут..не, учител..чин
- В на русал..ці, аптекар.., мізин..чик, ніч..
- Г кур..йоз, сен..йор, Галин..чин, куз..ня
- Д дев'ят..сот, усміхаєш..ся, голуб.., т..мянний.

3. Усі слова пишуть із подвоєними літерами в рядку

- А жит..єлюб, швидкоплин..ість, безсмерт..я, розумін..я
- Б спросон..я, довгождан..ий, пам'ят..ю, міськ..ом
- В широчен..ий, міц..ю, під..аний, підніж..я
- Г спів..ітчизник, суд..івство, стат..ей, привид..я
- Д сіл..ю, від..звенів, облич.., гіл..ястий

4. Усі складні слова пишуть через дефіс у рядку

- А навчально/виховний, мовно/літературний, українсько/польський
- Б матеріально/технічний, червоно/гарячий, механіко/металургійний
- В історико/культурний, загально/освітній, синьо/жовтий
- Г хлібо/булочний, біло/сніжний, художньо/філософський
- Д воєнно/стратегічний, україно/мовний, гіркувато/солоний

5. У всіх словах іншомовного походження пишуть літеру *и* в рядку

- А д..сконт, сп..чрайтер, Ч..лі, Браз..лія, тр..лер
- Б Мадр..д, суперх..т, рейт..нг, екз..т-пол, гр...н-кард
- В Ч..каго, джойст..к, траф..к, р..нг, Пак..стан
- Г Вав..лон, Флор..да, рекрут..нг, пр...нтер, Т..бет
- Д С..рія, серф..нг, спар..нг, д..лер, краудсорс..нг

6. Усі складні слова мають сполучний [e] в рядку

- А вол..любний, дол..носний, вітр..захисний, вогн..пальний
- Б вінц..носець, бур..лом, миш..лов, кра..знавство
- В місяц..хід, мор..плавець, камен..різ, свіж..зораний
- Г корен..плід, зор..пад, піш..хід, житт..пис
- Д земл..трус, брон..машина, сонц..ликий, мисл..формувальний

7. Між частинами безсполучникового речення потрібно поставити тире в рядку(розділові знаки пропущено)

- А Вишиту сорочку зберігаю щебетно в ній серцю-солов'ю.
- Б Відомо ж зорям соловей навчавсь співати в Україні.
- В Холодним спокоєм одягнено поля у білому вбранні замислилась земля.
- Г Візьми число щоденної газети там тисячі невиспіваних тем.
- Д Вітри піснями захлинались ліси шуміли навкруги.

Завдання 8-11 мають по п'ять варіантів відповідей, із яких КІЛЬКА правильних. Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді.

8. Зі складеними присудками є речення

- А У слові новому минуле не в'яне.
- Б Ми будемо говорити і про наше завтра, і про наше майбуття.
- В Я хотів би комусь нагадати зорю.
- Г Люди повинні більше дивитися на зорі, на Стожари, на Чумацький Шлях.
- Д Чорнобиль став зловісним знаком щонайсильнішимх саморуйнівних дій людини.

9. Неповними є речення (розділові знаки пропущено)

- А А сонце все нижче.
- Б Запаморочливо пахло в'янучим листям хмелем і калиною.
- В В люстеречку кринички ти і я.
- Г А жито копитами збито у чистім полі як колись.
- Д Життя моє між вас і перед вами.

10. Між частинами складносурядного речення не потрібно ставити коми в рядку (розділові знаки пропущено)

- А Проїшла гроза і ніч промчала.
- Б Чи то настане нічка темна чи то веселий день шумить.
- В Тільки невсипуще море бухає десь здалеку та зорі тремтять в нічній прохолоді.
- Г На хвилину раптом стихли голоси і спинилися тіні.
- Д Мабуть батько ще дужче посивів і мати ще дужче зігнулася.

Завдання 11-16 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і впишіть її.

11. Установіть відповідність між власними назвами, що перейшли в загальні, та уособлюваними ними поняттями.

1 Кассандра	А правосуддя
2 Ніоба	Б пророчиця
3 Феміда	В нещасна мати
4 Амазонка	Г красуня
1____, 2____, 3____, 4____	Д войовниця

12. Установіть відповідність між односкладними реченнями й визначенням їхніх видів.

1 Утрачено останні сподівання.	А означено-особове
2 Плачем лиха не збудешся.	Б називне
3 Просять тебе не втручатися.	В узагальнено-особове
4 Дивіться в небо, а не в грязь.	Г безособове
1____, 2____, 3____, 4____	Д неозначено-особове

13. Установіть відповідність між складнопідрядними реченнями та визначенням їхніх підрядних частин.

1 Материнське серце спокою не знає, бо любов ніколи в ньому не згасає.	А означальне
2 Пам'ятаймо, що ми з України.	Б з'ясувальне
3 Сюди, де вуличка забута, приїхав по дитячі сни.	В обставинне місця
4 Не відвертаймо серця від струни, що має що вікам заповідати.	Г обставинне умови дії
5 Пам'ять могла б убити нас, коли б не мала рятівної властивості забувати.	Д обставинне мети
1____, 2____, 3____, 4____, 5____	Е обставинне причини

15. Побудуйте структурну схему речення (розділові знаки пропущено). Над кожним словом надпишіть, якою частиною мови воно є.

Так не всі здатні бути Стусами аби правду цінувати вище за життя тому такі стають пророками їх шанують як великого Кобзаря і нехай таких мало одначе алмаз допомагає серед однакових за формою камінців знайти зразок винятковості і ось уже всі знають приклад є істина існує. (О.Мороз).

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 1-8 мають по шість варіантів відповідей, із яких ОДНА АБО КІЛЬКА ПРАВИЛЬНИХ. Обведіть кружечком усі правильні, на вашу думку, відповіді.

- Новела Миколи Хвильового «Я (Романтика)» має присвяту**

А Кононівським полям	Г Товарищці на спомин
Б «Цвітові яблуні»	Д Товаришам із тюрми
В Моїй матері	Е Любові всевишній
- Літературний псевдонім Павла Губенка**

А Микола Хвильовий	Г Майк Йогансен
Б Кость Буревій	Д Гео Шкурупій
В Остап Вишня	Е Григорій Косинка
- Євген Маланюк належав до літературного осередку**

А «ВАПЛІТЕ»	Г ВУСПП
Б «Ланка»	Д «Плуг»
В Празька школа	Е Нью-йоркська група
- У рядках П. Тичини**
О панно Інно, панно Інно!
Я — сам. Вікно. Сніги...
Сестру я Вашу так любив —
Дитинно, злотоцінно **НЕ використано художній прийом**

А алітерація	Г контраст
Б асонанс	Д контекстуальні синоніми
В авторські неологізми	Е гіпербола
- Зразком інтимної лірики є твір**

А «Ви знаєте, як липа шелестить» П.Тичини	Г «Ніч... а човен – як срібний птах!..»
Б «Солодкий світ!» М.Рильського	Є. Плужника
В «Річний пісок...» Є.Плужника	Д «О панно Інно, панно Інно!» П.Тичини
	Е «Одчиняйте двері...» П.Тичини
- До жанру новели належить твір**

А «Вершники» Ю. Яновського	Г «Сом» Остапа Вишні
Б «Я (Романтика)» Миколи Хвильового	Д «Поза межами болю» О. Турянського

В «В житах» Григорія Косинки

Е «Місто» В. Підмогильного

7. **Комедія М.Куліша «Мина Мазайло»** суголосна з твором світової літератури

А «Робінзон Крузо» Д.Дефо

Г «Моя прекрасна леді» Б.Шоу

Б «Гаргантюа і Пантагрюель» Ф.Рабле

Д «Перевтілення» Ф.Кафки

В «Ляльковий дім» Г.Ібсена

Е «Міщанин-шляхтич» Мольєра

8. **Події розгортаються під час громадянської війни у творі**

А «Поза межами болю» О. Турянського

Г «Сом» Остапа Вишні

Б «Я (Романтика)» Миколи Хвильового

Д «Вершники» Ю. Яновського

В «Місто» В. Підмогильного

Е «В житах» Григорія Косинки

Завдання 9-10 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ (один варіант зайвий).

9. Установіть відповідність.

ТВЕРДЖЕННЯ

ВІДПОВІДЬ

1 Феномен “кларнетизму” в українській літературі представлений творчістю...

А М. Зеров

2 Найяскравішим представником українського футуризму є...

Б Б.-І. Антонич

3 До київських “неокласиків” належить...

В П.Тичина

4 Збірка “Зелена Євангелія” належить...

Г Є. Плужник

5 З експериментальним театром “Березіль” Леся Курбаса активно співпрацював...

Д Михайль Семенко

____, 2____, 3____, 4____, 5____

Е М. Куліш

10. Установіть відповідність.

ТВЕРДЖЕННЯ

ВІДПОВІДЬ

1 З приводу трагедії під Крутами написано

А новела Ю.Яновського “Подвійне коло”

2 Лихоліття громадянської війни втілено...

Б роман І.Багряного “Тигролови”

3 Ідея протистояння загальнолюдських цінностей класовим є центральною...

В вірш “Пам’яті тридцяти” П.Тичини

4 Язичницькі мотиви поєднуються з християнськими...

Г новела «Я (Романтика)» М. Хвильового

5 Темі долі радянських політ’язнів присвячено...

Д вірш “Одчиняйте двері” П.Тичини

1____, 2____, 3____, 4____, 5____

Е вірш “Різдво” Б.-І.Антонича

11. Поясніть, як ви розумієте думку М. Рильського про те, що «шукання Хвильового почалися там, де урвалися шукання Коцюбинського».

II. Складіть висловлювання на одну з тем (до 2 стор).

1. Кіноповість «Україна в огні» – «прикрита і замкнута моя правда про народ і його лихо» (О.Довженко).

2. «Розстріляне відродження» – трагічна сторінка українського письменства.